

Itinerariul sportiv ne-a purtat deunăzi prin părțile Oradei, pe vâile înverzite și pitorești ale Crișurilor, în orașele și satele acestui înfloritor colț de țară. Crișana, în pas cu toate celelalte regiuni ale patriei, a cunoscut în cei 20 de ani care au trecut de la eliberare transformări structurale, impresionante. Nici n-o mai recunoști. Peisajul industrial, decorul coșurilor de fabrici și ale marilor întreprinderi te întâmpină la tot pasul. Pretutindeni înflorește tabloul muncii avântate, entuziaste. La „Interindustrial” sau „Infrățirea”, la „Sinteza” sau „Solidaritatea”, la „Metalica” ori „Crișul”, la hidrocentrala de la Aștileu, la fabrica de material refractar de la Aleșd, în centrele miniere ale regiunii te întâmpină grafice de producție, cu săgeți pornite semet spre înălțimi, panouri de onoare de pe care îți zîmbesc frunțuși în muncă, angajamente însufleșite. Crișana trăiește impetuș și la cea mai înaltă tensiune apropierea năreței sărbătorii a eliberării.

Dar sportul, pentru că el a fost subiectul principal și... ghidul călătoriei întreprinse?

LA „IZVORUL” MARILOR PERFORMANȚE...

de TEREŢIE MOȘ
președintele Consiliului regional UCFS Crișana

S-a spus, și pe bună dreptate, că activitatea sportivă de masă reprezintă izvorul marilor performanțe. Exemple multiple vin să dea acestui adevăr valoare de axioma.

Iată și motivul pentru care, dorind să atingă pe marile culmi ale performanței și tinerii din regiunea noastră s-a așezat în izvoarele ei, în activitatea sportivă de masă. Și, întrecerile primei Spartachiade republicane închinată apropiatei aniversări a 20 de ani de la Eliberare, competiție care împletește activitatea de masă cu cea de performanță, au fost un prilej deosebit de așezare. În acest sens trebuie spus de la început că întrecerile marilor competiții au cunoscut și pe meșteșugurile regiunii noastre o atmosferă entuziastă, sărbătorească, înregistrând un frumos succes. Despre acest succes vorbesc cei 241.100 de participanți la prima etapă a Spartachidei republicane, cu 21.100 peste angajamentul luat de organele și organizațiile noastre sportive.

Căra participanților la prima Spartachiadă republicană este înțelesă impresiunea. Ea reprezintă aproape de 10 ori mai mult decât cifra participanților la prima competiție de amploare organizată în orașul Oradea, după 23 August 1944. Este vorba de crosul „Să întâmpinăm 1 Mai”-ediția 1949, când s-au înregistrat 2.279 de concurenți...

Successul etapelor de masă a Spartachidei republicane își are explicația în sprijinul permanent pe care l-au primit din partea Comitetului regional de partid, a tuturor organelor și organizațiilor de partid, precum și în grija deosebită acordată pregătirii întrecerilor, pe plan organizatoric și propagandistic. Inițiativa organizării unei stăle în stea care să facă cunoscut, în toate colțurile regiunii, scopul competiției a contribuit și mai mult la creșterea interesului față de Spartachiadă. Pe listele participanților s-au înscris, încă din primele zile ale lui martie, sute și mii de tineri și tinere. În plus, pentru că întrecerile s-au așezat în cadrul cu totul sărbătorec, în apropiere de toate cele 475 de asociații sportive din regiune s-a trecut la reamenajarea sau amenajarea de terenuri sportive simple, acțiune înfăptuită cu sprijinul statului popular comunal, cu mijloace locale.

Întrecerile Spartachidei republicane au însemnat un frumos succes de participare, în primul rând la atletism, unde s-au înscris 63.440 de concurenți. Cifre însemnate au fost înregistrate și la gimnastică (43.169) și fotbal (21.652). În toate cazurile, trebuie arătat că angajamentele au fost depășite. Într-un clasament ad-hoc, pe locul 1 se situează orașul Oradea cu 52.000 de participanți (37.000 angajament), raioanele Beiuș cu 26.328 (25.000) și Salonta cu 23.000 (22.000). Dintre asociațiile sportive frunțose — și ca participare și ca organizare — se află Confecția (3.176), Rapidă (2.209), Voința (1.951) și Infrățirea (1.040), toate din Oradea, Mineral Bihor (1.809), Lucceafărul Beiuș (1.347), Mineral Sărmașag și Recolta Zăcan, ambele din

Sportul și-a câștigat în regiunea Crișana mulți prieteni. Astăzi folosești cifre de ordinul zeilor de mii ca să-i numeri. Aproape 150.000 de membri ai UCFS, aproape 250.000 de participanți la Spartachiada republicană, o activitate permanentă, vie, trepidantă, iată câteva din realitățile activității sportive din această regiune a țării. Stadionele și terenurile de sport și-au deschis larg porțile în fața tineretului, a tuturor celor dornici să cunoască și să se bucure de binefacerile exercițiilor fizice, ale mișcării în aer liber.

Regiunea Crișana se mîndrește și cu mulți frunțuși ai activității sportive, tineri și tinere care au adus titluri de campioni republicani, care au stabilit performanțe valoroase, recorduri. Se îmbogățesc necontenit vitrina de trofee sportive a regiunii. Iar viitorul suride larg sportului din „Țara Crișurilor”.

Vă propunem așadar să parcurgem împreună acest itinerar, să urmărim câteva secvențe ale unui film care poate fi de foarte lung metraj. Tema: „ANI DE AVÎNT SPORTIV ÎN REGIUNEA CRIȘANĂ”.

raionul Simleu, Flacăra Tipari și Sălmii Simand, raionul Cris, A.S. Diosig, raionul Oradea, Cefa, raionul Salonta etc.

Stimulate de întrecerile Spartachidei republicane, numeroase asociații sportive au reușit să se consolideze din punct de vedere organizatoric. Este vorba în special de asociațiile sportive din mediul sătesc. Iată câteva exemple: Unirea-comuna Tileagd, raionul Aleșd, Drum nou-comuna Cociuba, raionul Salonta, Recolta G.A.C. Salard și Recolta G.A.C. Bors, ambele din raionul Oradea, Recolta G.A.C. Simbăta, raionul Beiuș, Recolta G.A.C. Almas, raionul Gurahont, Recolta G.A.C. Seleuș, raionul Ineu ș.a.

Tot ca urmare a întrecerilor marilor competiții s-a îmbunătățit substanțial și coeficientul de încasare a cotizațiilor, de la 72 la sută cit era înainte de data de 1 martie 1964, la 90 la sută la finele anului.

nele semestrului I. Aceasta a dus la înzestrarea multor asociații sportive cu echipament și material sportiv și implicit la practicarea sportului în condiții corespunzătoare. A crescut, totodată, numărul instructorilor sportivi, cu 707, al sportivilor legitimați, cu 558, al terenurilor sportive simple (amenajate prin muncă voluntară), cu 145, al secțiilor pe ramură de sport, cu 26.

Este un bilanț care reflectă că în asociațiile sportive din regiunea noastră s-a muncit nu numai cu pasiune ci și cu simț de răspundere. Consolidarea organizatorică de care aminteam, va ajuta ca și în concursurile pentru Insigna de polisportiv sau în campionatul pe asociație care asigură continuitatea activității sportive de masă, regiunea noastră să înregistreze noi succese menite să contribuie la dezvoltarea și înălțarea mișcării sportive din patria noastră.

DIN ACTIVITATEA C. S. O. CRIȘUL

de vorbă cu tovarășul ALEXANDRU BAGIU, secretarul Clubului sportiv orășenesc Crișul

Activitatea sportivă de performanță din Oradea este organizată de Clubul sportiv orășenesc Crișul. Unele amănunte privind activitatea și ie-a oferit, în cadrul unei interesante discuții, tovarășul ALEXANDRU BAGIU, secretarul clubului sportiv orășenesc.

— Vreți să ne vorbiți câteva despre dezvoltarea sportului de performanță din orașul nostru?

— Faptul că sportul de performanță orășenesc începe să se „vadă” tot mai mult se datorează în primul rând condițiilor materiale create. C.S.O. Crișul dispune azi de 10 terenuri simple pentru fotbal, 7 terenuri pentru volei, cite 11 pentru baschet și handbal, 5 pentru tenis, două stadioane, două săli pentru jocuri sportive, patru săli pentru antrenamente, două piste pentru atletism și un bazine acoperit. Existența acestor baze sportive a creat posibilități largi de creștere continuă a numărului de membri UCFS care a ajuns acum la 41.332. Cu o astfel de masă cuprinsă în 89 de asociații sportive, am putut crea un număr de 185 de secții pe ramură de sport și legitima

3.796 de sportivi pregătiți de 15 antrenori și aproape 800 de instructori sportivi. Din club fac parte 21 de maeștri ai sportului.

— În ce ramuri sportive s-a afirmat C.S.O. Crișul?

— Cele mai bune performanțe au fost realizate la aeromodellism, sport în care avem trei campioni republicani, A. Naghi, Gh. Cosma și E. Torok. Într-o altă ramură sportivă, săriturile în apă, deținem de asemenea un titlu de campioni, prin Victoria Chelemen-Chis. Rezultate bune au fost înregistrate și de către halterofili (locul 4 la „republicane”), poloiști (locul 4 în divizia A), baschetbaliști (locul 5 în prima categorie a țării), fotbaliști (locul 5—7, după primul an de activitate în principală competiție republicană), scrimeri (mulți trăgători în finalele pe țară).

CEL MAI VREDNIC

Se cuvin a fi scrise aceste rânduri despre un om care, dacă nu mai poate nutri velleități de ordinul performanței sportive are în schimb satisfacția de a călăuzi pe acest drum prietenii mai mici, cum le spune tinerii sportivi din micii, un om neobosit de pe care, în aceeași zi, îți veți putea înfili, fie pe terenurile de sport ale școlii medii nr. 1 din localitate (într-o bună măsură opera sa), fie pe stadion ca starter la vreun concurs, fie la secțiile comisiilor de atletism a raionului.

Omul acesta se numește Francisc MATEI și este profesor de educație fizică. I-a plăcut atletismul încă din copilărie și i s-a dedicat trup și suflet. Artă profesorului Matei constă însă în aceea că reușește să transmită propria pasiune, sutor de copii din școlile beiușene, tineretului de toate vîrstele din pilorasca așezare de pe Crișul Negru. Pasiunea transmisă în seamnă, de fapt, zeii de concursuri organizate sub îndrumarea profesorului Matei și suie de participanți, de la cei de-o șchioapă și pînă la flăcăii vișoși care fac să zboare discul sau ciocanul pînă hăt, departe... Orașului care l-a dat pe Traian Sudrișan este pe cale să scoată la iveală multe alte autentice talente. Traian Magheru ar fi unul din-

LADISLAU KISS
antrenor de atletism
la SSE Oradea

Promisiuni pentru... mîine

De cîțiva ani a prins viață, la nivelul orașului Oradea mai ales, o inițiativă foarte valoroasă: înființarea centrelor de inițiere pentru copii.

S-a pornit cu nătația, sport căruia îi sint create condiții optime de propagare, legale de existență bazinelor în aer liber din incinta ștrandului orășenesc (foarte frumos amenajate și gospodărite), a bazinului acoperit, o veritabilă operă monumentală. Deci, posibilități de a desfășura o activitate permanentă, indiferent de anotimp, de starea vremii.

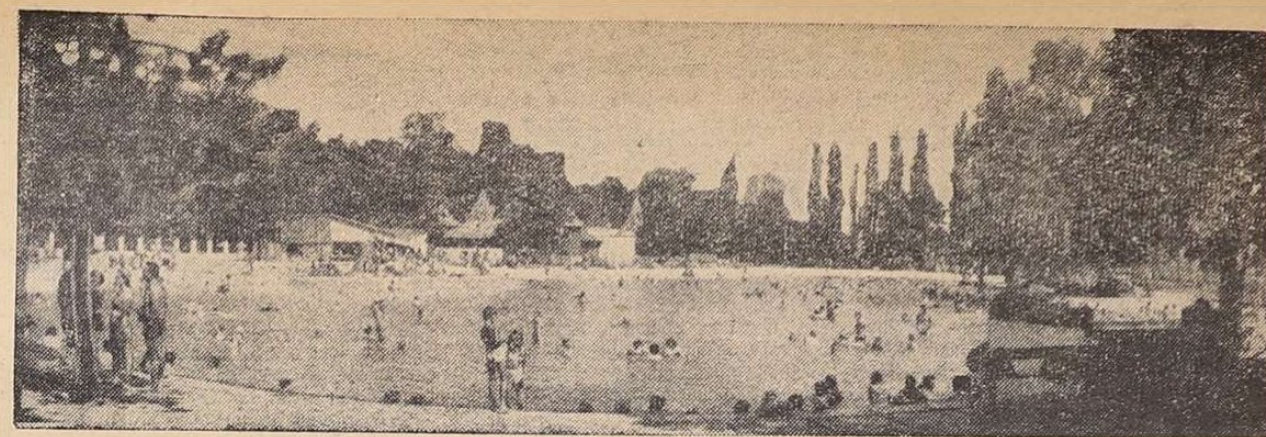
Organizate pe cicluri (de cite 3 săptămîni), cursurile de inițiere în natație se bucură de multă prețuire și popularitate. Poate și pentru că la conducerea lor se află antrenori recunoscuți pentru pricepere și calități pedagogice, sau sportivi de frunte. Din rîndul copiilor ce au descifrat aici alfabetul înotului, antrenorii și instructorii își pun mari nădejdi în Mircea Cernău, Gheorghe Băcut (fiul fostului internațional de fotbal), Doina Zatoz, Victoria Silaghi ș.a.

Cursuri de inițiere asemănătoare funcționează și la fotbal, în primul rînd

pe lîngă CSO (cu 2 antrenori și 60 de cursanți), apoi în cadrul asociațiilor sportive mari, ca de pildă Infrățirea și Flamura roșie (cite 30 de cursanți), Voința (40) și Dinamo (20). Cu o asemenea bogătie de cadre în plină formare, fotbalul orădean poate privi cu optimism în viitor...

Cu aceasta, problema nu este epuizată. Pentru a ajunge aici, trebuie să vorbim și de alte centre de inițiere cum ar fi cele de baschet (3 centre: la CSO cu 20 de copii, Dinamo și Voința cu cite 30), tenis de cîmp (I.T.O. și Voința cu cite 30) și tenis de masă (Infrățirea — 30 și Rapid — 20). Dacă adăugăm și activitatea ce se desfășoară în cadrul Școlii sportive de elevi pe linia inițierii copiilor în atletism și gimnastică, avem o imagine și mai completă a preocupării manifestată în Oradea pentru îndrumarea cit mai multor elemente în sport, încă din fragedă copilărie. Ceea ce desigur nu poate constitui decît un prilej de laudă!

prof. VASILE LAZA
metodist regional
pentru educație fizică

Din obiectivele turistice nu lipsește nici frumoasa stațiune balneară din vecinătatea Oradei, Victoria 9 Măi

CINE MERGE CU NOI?...

GHEORGHE MOLDOVAN
directorul I.I.S. „Metalica” Oradea

Cu această întrebare se adresează, în fiecare săptămînă, responsabilii de turism din întreprinderea noastră tuturor salariaților, dar îndeosebi celor tineri... Cine merge cu noi în excursii? Cine dorește să participe la un concurs de orientare turistică? Cine vrea să-și petreacă o zi în umbra răcoasă a pădurii sau să suie pe cărări serpentine de munte? În toate cazurile — să gaste din frumusețile nesfîrșite pe care și le oferă natura...

La noi, la „Metalica”, această invitație găsește totdeauna ecou. Și, fără falsă modestie, trebuie să arăt că, prins de... fluxul general, m-am numărat de seori printre cei care, simțind după-amiază, și-au pus în spate rucsacul. Obiectivele turistice preferate: stațiunea Stîna de Vale (1102 m) care oferă o diversitate de puncte interesante ca virfurile Pecni, Bohodei, Muncelul, pășăvâră din Valea Drăganului, Cripa, cascade Moara Dracului, circuitul Custurii, săritura Jedutului, izvorul Soameșului Cald. Alt obiectiv foarte îndrăgit de drumeți și excursioniști îl reprezintă cabana de la Vadul Crișului (300 m). De aici se pot vizita Peștera

Vadul Crișului, defileul Crișului Repede, peșterile Deventă, centrul minier Sunculus, peștera de la Zece Hotare și frumoasa vale a Mișidului.

Regiunea noastră oferă însă o suită infinită de rute turistice, încît totdeauna ai de unde alege: cabana Scărișoara (1108 m) cu vizitarea ghețarului cu același nume, Valea Iadului-Remeți, cantonul Boga, punct de plecare către vestitele Cetăți ale Ponorului și traseele către platoul Padiș, Valea Galbenei sau Poiana Florilor, cabana Traianș de pe traseul frumoasei Văi a Drăganului, Valea Sighiștelui, foarte bogată în peșteri, Virful Biharia (1848 m), peștera Meziad, cea mai înfrîșnă din regiune și, în fine, ca să închei această enumerare, Muntele Găina, renumit prin tradiționalul Tîrg de fete.

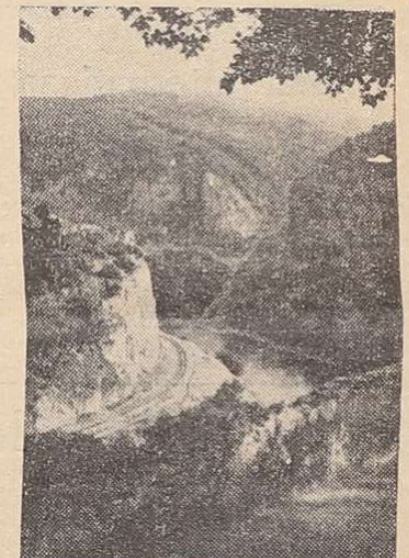
În fiecare săptămînă, responsabilii de turism din întreprinderea noastră tuturor salariaților, dar îndeosebi celor tineri... Cine merge cu noi în excursii? Cine dorește să participe la un concurs de orientare turistică? Cine vrea să-și petreacă o zi în umbra răcoasă a pădurii sau să suie pe cărări serpentine de munte? În toate cazurile — să gaste din frumusețile nesfîrșite pe care și le oferă natura...

Cifrele să nu vă surprindă. O excursie, un concurs de orientare turistică au devenit, într-un fel, o necesitate, un prilej de a-și reface forțele pentru o nouă săptămînă de muncă. Iată de ce, pe traseele săbătute de noi am înfăptuit foarte mulți iubitori ai turismului, de la Poligrafie sau Fabrica de confecții, de la „Infrățirea” sau „Drum Nou”, întreprinderi orădene ca și din alte întreprinderi sau din diferite gospodării agricole colective.

În câteva rînduri mă voi referi la concursurile de orientare turistică.

Ele s-au organizat în două etape — una de noapte, în jurul Pietrii Craiului și alta de zi, în traseul Bucea — Valea Iadului — Remeți. Concursuri de orientare turistică sint organizate însă în fiecare sezon și ele cunosc un frumos succes de participare. La aceasta contribuie și instructorii de turism, scolarizați periodic de către comisia regională sau de cele raionale (Ineu, Gurahont și Criș în deosebi).

Sînt convins că turismul de masă din regiunea Crișana se va dezvoltă într-un ritm vertiginos, atrăgînd alte mii de oameni ai muncii într-o activitate în egală măsură, frumoasă și utilă.

Fragment dintr-un traseu turistic foarte mult îndrăgit: defileul Crișului Repede la Sunculus...

BREVIAR

● În regiune ființează 671 de secții afiliate și 2.010 neafiliate (față de 65 în 1944). Primele locuri ca număr le dețin:

— fotbalul 126
— voleiul 122
— șahul 103

● Numărul sportivilor legitimați a ajuns la 9.018 (față de 53 în 1944). Numai în cursul primelor șase luni din acest an au fost legitimați 558 de sportivi.

● În regiune activează 8.646 de sportivi clasificați, dintre care:

- 21 maeștri ai sportului
- 261 sportivi de categoria I
- 825 sportivi de categoria a II-a
- 4.505 sportivi de categoria a III-a
- 1.925 sportivi juniori.

● Pe lîngă diferite comisi pe ramură de sport funcționează:

- 595 de arb'tri
- 106 antrenori (față de 9 în 1944) dintre care 31 profesori de educație fizică
- 4.102 instructori sportivi voluntari.

● Numărul de terenuri sportive simple este de 1.317 (față de 53 în 1944). Separat, în regiune există 3 stadioane: două în orașul Oradea și unul în Orașul dr. Petru Groza. De asemenea, sportivii regiunii au la dispoziție un număr de 17 piste pentru atletism și un bazine acoperit, în Oradea, al doilea din țară ca mărime, după bazinele Floreasca.

ÎNVĂȚĂTURĂ ȘI SPORT

prof. ION PUȘCAȘIU, șeful secției de învățămînt a Sfatului popular regional Crișana

Am în fața bilanțului participării elevilor noștri la finalele școlare ale primei Spartachiade republicane. În 5 din cele 7 ramuri sportive ale competiției finale, școlarii regiunii Crișana au încheiat întrecerile printre frunțuși. Cornelă Toma — la săritura în înălțime

dea. În fine, la polo, școlarii noștri au fost prezenți, în mod activ, în turneul final, unde au întrecut pe colegii lor din regiunea Banat cu 3—0 și au pierdut la limita, 2—3, în fața elevilor clujești, vicecampioni republicani la actuala ediție a școlarelor.

Baschetbaliștii de la S.S.E. Oradea au cucerit titlul de campioane ale țării la junioare pe anul 1964. În fotografie, autorele acestei frumoase performanțe: rîndul de sus (de la stînga) Stancu Suciu, Voica Tripion, Ana Dudas, prof. Emil Blaga, antrenor, Ghizela Laios, Heana Borabus și Eaterina Iojă. Rîndul de jos (de la stînga): Livia Popovici, Eva Kulag, Heana Vonea, Marga Socolschi și Iulia Mesaros.

(1,51 m), Andrei Deac la 200 m (22,6) și Petre Mărcușiu la gimnastică (categoria seniori I) au înfruntat tricolorele de campioni ai Spartachidei republicane. În același timp, la baschet, echipa de fete a Școlii medii din Salonta a ocupat locul 4, iar cea de băieți a Școlii medii nr. 1 din Oradea, locul 5. Pe același loc s-a clasat și echipa de volei fete a Școlii medii nr. 1 din Ora-

de. În fine, la polo, școlarii noștri au fost prezenți, în mod activ, în turneul final, unde au întrecut pe colegii lor din regiunea Banat cu 3—0 și au pierdut la limita, 2—3, în fața elevilor clujești, vicecampioni republicani la actuala ediție a școlarelor.

Secțiunea de învățămînt a regiunii s-a îngrijit ca în școli să fie create condiții tot mai bune de practicare a educației fizice. Multe școli sint dotate cu săli de gimnastică, terenuri sportive simple și chiar complexe, sub forma unor microstadioane. Magazinele asociațiilor sportive școlare se reînnoiesc anual cu noi sortimente de materiale și echipament sportiv.

Toate acestea au favorizat dezvoltarea într-un ritm impetuos a multor ramuri sportive, începînd cu atletismul (centre puternice ființează la Oradea, Beiuș și Criș), gimnastica (Oradea, Orașul dr. Petru Groza, Beiuș) și natația (Oradea, Salonta, Orașul dr. Petru Groza). La jocurile sportive se înregistrează un similar progres, mai ales la baschet (Oradea, Salonta), volei (Oradea, Beiuș, Gurahont), handbal (Oradea, Marghita, Beiuș) și fotbal.

Evident că s-ar putea realiza și mai mult. Avem în regiune profesori de educație fizică pricepuți și pasionați care nu-și preocupesă eforturile pentru a da la iveală noi elemente talentate în sport. Meritul acestora este însă, în principal, acela că prin sport reușesc să facă pe elevi mai disciplinați, mai hotărîți, totodată îi stimulează să învețe mai bine. În foarte multe cazuri, frunțuși în sport sint și posessori de note de 9 și 10.

În aceasta rezidă și caracterul educativ al sportului. Este totodată explicația pentru care foarte mulți directori de școli și profesori de cultură generală oferă multă lărgime activității sportive, o sprijină, o popularizează: mai mult — au ajuns să o îndrăgească. Învățătura și sport — ce noțiuni frumoase, ce simbioză fericită!

ÎN LOC DE EPILOG...

Am parcurs, așadar, împreună câteva secvențe ale... filmului de scurt metraj care și-a propus să descrie leul cum s-a dezvoltat activitatea sportivă în „Țara” Crișurilor... Sint imnărmunchiate, aici... o serie de cifre graitoare care oglindesc avîntul let mai

mare pe care l-a cunoscut sportul în această frumoasă și bogată regiune a patriei. Sint lapte care vorbesc despre munca entuziastă, neobosită, a atîtor activiști sportivi — profesori, antrenori, arbitri, instructori. Să vă amintim pe cîțiva dintre ei:

- Ioan BAR, președintele asociației sportive Victoria, raionul Criș;
- Teodor DEME, instructor sportiv pe lîngă asociația sportivă Recolta GAS Crișana, comuna Tinca, raionul Salonta;
- Gheorghe GAGHI, instructor sportiv în comuna Olari, raionul Criș;
- Spiridon GROZA, instructor sportiv pe lîngă GAC Almas, raionul Gurahont;
- Dum'ru IUGA, instructor sportiv pe lîngă GAC Seleuș, raionul Beiuș;
- Ioan NOVICOV, instructor sportiv de fotbal în raionul Beiuș;
- Ladislau MARIAN, președintele asociației sportive TRACTORUL, comuna Cefa, raionul Salonta;
- Alexandru SILBERZWEIG, președintele asociației sportive RECOLTA-Valea lui Mihai, raionul Marghita;
- Aurel FUGATA, președintele consiliului raional UCFS Criș;
- Zoltan ROMANSCHI, președintele asociației sportive UNIREA-Teleagd, raionul Aleșd;
- prof. Florica ZABOLISCHI, antrenore de natație la SSE Oradea;
- Irma KISS, antrenore de atletism la SSE Oradea;
- dr. Ioan SAVULESCU, directorul Dispensarului medico-sportiv;
- dr. Radu CONSTANTIN, directorul spitalului ortopedic Oradea;
- prof. Ludovice NEMET, antrenor și arbitru de atletism în Oradea;
- Ioan NEAGU, instructor sportiv pe lîngă GAC Simbăta, raionul Beiuș.

Perini realizate de TIBERIU STAMA.
Fotografii: TUDOR CHIOREANU